WFP
World Food Programme
SAVING LIVES
CHANGING LIVES

Kamp İçi E-Kart Programı

Market Fiyat İzleme (PMM),
Yerinde İzleme (OSM) ve Koruma Raporu

4. Çeyrek
(Ekim—Aralık)
2021

Fotoğraflar

Kapak Fotoğrafı: WFP/Deniz Akkuş

5ç sayfadaki fotoğraf: WFP/Deniz Akkuş

Önerilen Kaynakça

Dünya Gıda Programı. (2021). *Kamp İçi E-Kart Programı Market Fiyat İzleme (PMM), Yerinde İzleme (OSM) ve Koruma Raporu (4. Çeyrek).* Ankara, Türkiye: Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı Türkiye Ülke Ofisi

ÖNE ÇIKANLAR

- Sözleşmeli marketlerdeki gıda sepeti maliyeti Aralık 2021'de en yüksek seviyeye çıkarak 315 TL olarak kaydedilmiştir.
- Yıllık enflasyon oranı Aralık 2021'de %36'ya ulaşmıştır. Aynı dönemde %44'e ulaşan gıda enflasyonu yararlanıcıların alım gücünü önemli ölçüde zayıflatmıştır.
- Fiyatlardaki artış yararlanıcıları ek gelir elde etmeye yöneltmiştir. Ancak yaz aylarının aksine kış aylarında iş fırsatları oldukça sınırlıdır.
- Kamp marketleri COVID-19 tedbirlerini uygulamaya devam etmektedir. Marketlerde maske takmak zorunludur ve içeriye aynı anda sınırlı sayıda müşteri alınmaktadır.
- Sözleşmeli marketlerde gıda çeşitliliğinin ve kalitesinin yerinde olduğu gözlemlenmiştir. Fakat marketler şeker, ayçiçek yağı ve ekmek gibi ürünler için uzun vadede tedarik sorunu yaşanabileceğinden endişe etmektedirler. Bu durum kamp yararlanıcılarını uzun vadede olumsuz etkileyebilir.
- Raporlama dönemi boyunca 5 koruma vakası tespit edilmiş ve ilgili makamlara iletilmiştir. Vakaların tümü tıbbi malzeme ihtiyaçlarına ilişkindir.
- E-kartlara uygulanan geri alım bildirimlerinden COVID-19 tedbirlerine ilişkin bilgilendirmelere kadar çeşitli içeriğe sahip 127,765 SMS Ekim ve Aralık 2021 arasında yararlanıcılara gönderilmiştir.

Ç4 2021 GELİŞMELERİ

- Yayladağı kampında, şehir merkezindeki kamu binalarının renovasyonu sebebiyle birçok idari birim geçici olarak kamplara taşınmıştır. Bu sebeple kamptaki yönetim ve Kızılay ofislerinin yerleri değiştirilmiştir.
- İki yılın ardından Aralık 2021'de WFP çalışanları kampları yeniden yerinde ziyaret etmeye başlamış ve bir gelir elde etme anketi düzenlemiştir.
- Ç4 2021'de hiç COVID-19 vakası rapor edilmemiştir.

	EKİM	KASIM	ARALIK
YARARLANICILAR	45,997	45,500	44,559
TOPLAM YARDIM MİKTARI (TL)	5,519,640.00	5,460.000.00	5,347,080.00

İZLEME FAALİYETLERİ

COVID-19 tedbirleri kapsamında izleme faaliyetleri Ekim ve Kasım aylarında uzaktan yürütülmüştür. Saha çalışanları Aralık ayında kampları ziyaret etmeye başlamıştır. Ç4 2021'de WFP saha ekiplerinin İzleme ve Değerlendirme (M&E) birimi, Kızılay, sözleşmeli market yöneticileri, kamp yönetimi ve İl Göç Müdürlüğü çalışanları ile kurduğu yakın iş birliği sayesinde program uygulaması başarıyla devam etmektedir.

WFP ekipleri aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere üç farklı faaliyet ortaya koymuştur.

Ç4 2021'in başında yerinde izleme faaliyetleri kapsamında kamp yönetimi ve Kızılay ofisleri gibi paydaşlarla uzaktan iletişim kurularak kamplardaki son gelişmeler takip edilmiştir. Ayrıca market koşullarını ve gıda stokunu değerlendirmek için marketlere gidilmektedir. WFP ekipleri Aralık ayından itibaren bu faaliyetleri şahsen gerçekleştirilmektedir.

WFP saha ekipleri, aynı zamanda, kamp sakinlerinin gelir elde etme davranışlarını daha iyi kavrayabilmek için 385 yararlanıcının katıldığı bir anket yapmıştır.

İZLEME FAALIYETLERI – Ç4 2021

Ay	OCTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
Fiyat-Market İzleme (PMM)	12	12	11
Uzaktan Kamp İzleme (Yerinde İzleme)	16	10	16
Gelir elde etme anketi	0	122	385
TOPLAM	**22**	**22**	**406**

HEDEFLER

Hedef: Bu rapor Ekim-Aralık 2021 dönemi içerisinde tüm kamp içi faaliyetleri özetlemektedir. Market izleme çalışmaları;

1) kısmen kısıtlı kullanıma sahip e-kart programının performansının,

2) raporlama dönemi içerisinde marketlere ilişkin kaydedilen ve çözümlenen kilit sorunların ve

3) WFP ile sözleşmeli marketlerdeki ve sözleşmeli olmayan marketlerdeki fiyat trendlerinin önceki dönemlerle karşılaştırılarak analiz edilebilmesini sağlamaktadır.

Rapor, aynı zamanda, raporlama dönemindeki koruma yönlendirmeleri, şikayet ve geribildirim mekanizmaları ve dış erişim faaliyetleriyle ilgili de bilgi vermektedir.

Market Fiyat İzleme (PMM): WFP/Kızılay her ay fiyatları karşılaştırmak için e-kart programı kapsamında sözleşmeli marketlerden ve benzer sayıda sözleşmeli olmayan diğer yerel marketlerden ürün fiyat bilgisi toplamaktadır. PMM faaliyeti, marketlerin sözleşme gereklerini yerine getirmesini ve fiyatların yerel trendleri takip etmesini mümkün kılarak programın yakından izlenmesini sağlar.

Yerinde İzleme (OSM): Her ay kamp ziyaretleri sırasında yürütülen OSM faaliyetleri mültecileri ilgilendiren ve programı etkileyebilecek gelişmelerin gözlemlenmesine olanak tanır

Koruma yönlendirmeleri: Koruma yönlendirmeleri sistemi mültecilerin korunma ihtiyaçlarını daha iyi giderebilmek için 2017 yılından beri kullanılmaktadır. Özel ilgi gerektiren vakalar kamp ziyaretleri sırasında WFP saha ekipleri, kamplardaki Kızılay çalışanları veya kamp yönetimleri tarafından tespit edilmektedir. Bu vakalar WFP tarafından çözümlenmek üzere ilgili kuruluşlara yönlendirilmektedir.

Şikayet ve geribildirim mekanizması: : Kızılay'ın 168 Çağrı Merkezi'nde üç operatör sadece kamp içi programıyla ilgili aramalara bakmaktadır. Ağustos 2019'dan beri kamp sakinlerinin şikayet ve geribildirimleri bu şekilde alınarak programın etkin ve sorunsuz uygulanması için çözüme kavuşturulmaktadır.

* Aralık 2019'dan beri yardımın %80'inin sadece gıda harcamaları için kullanılması gerekmektedir. Kalan %20'si ise herhangi bir kısıtlamaya tabi değildir.

METODOLOJİ

WFP izleme ekipleri her ay kampları habersiz olarak ziyaret eder. Ziyaretler genellikle yardımın kartlara yüklendiği hafta içerisinde gerçekleştirilir. WFP personeli izleme ziyaretleri sırasında marketleri şu alanlarda kontrol eder:

- marketin genel durumu;
- gıda maddelerinin mevcudiyeti;
- gıda maddelerinin kalitesi;
- gıda maddelerinin fiyatı;
- yararlanıcılara ayrıntılı fiş verilmesi;
- market personelinin yararlanıcılara yönelik uygulamaları/davranışları;
- programa ilişkin bilgi materyallerinin/posterlerin görünürlüğü;
- program kurallarına uyma;
- market çalışanlarının program farkındalığı ve
- yararlanıcı geri bildirimi.

Ç4 2021'de toplam 59 market izleme faaliyeti gerçekleştirilmiştir. COVID-19 salgını sebebiyle WFP saha faaliyetlerini Mart 2020'den itibaren askıya alıp faaliyetlerini salgın koşullarına uygun olarak sürdürmüştür. Kızılay ile kurulan yakın iş birliği sayesinde sözleşmeli marketlerden fiyat bilgisi toplanabilmiştir. WFP çalışanları sözleşmeli olmayan marketleri telefonla arayarak veya bu marketlerin online alışveriş sitelerini ziyaret ederek ürünlerin fiyat bilgisine ulaşmıştır. OSM için veriler Ekim ve Kasım aylarında telefonla toplanırken Aralık ayında saha çalışanları kampları bizzat ziyaret etmiştir.

Raporlama döneminde izlenen sözleşmeli ve sözleşmeli olmayan marketlerin sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

İZLENEN MARKETLERIN SAYISI – Ç4 2021

Ay	SÖZLEŞMELİ MARKET	SÖZLEŞMELİ OLMAYAN MARKET	TOPLAM
Ekim 2021	10	10	20
Kasım 2021	10	10	20
Aralık 2021	10	9	19
TOPLAM	**30**	**29**	**59**

1. Fiyat İzleme

FMİ çalışması kamplarda gıda sepetinin ortalama maliyetinin hesaplanmasına yardımcı olmaktadır. Standart gıda sepeti mültecilerin gıda tüketim alışkanlıkları değerlendirilerek belirlenen belli başlı gıdalardan meydana gelmektedir. Gıda sepeti, Sphere standartlarıyla uyumlu olarak kişi başına günlük 2,100 kcal tüketilmesine olanak tanımaktadır (Metodolojiyle ilgili daha fazla bilgi için Ç1 2018 raporuna bakınız).

Gıda sepetinin maliyeti dört farklı kaynaktan izlenmektedir. Bunlardan ilki ulusal düzeydeki TÜİK verileriyken (Şekil 1'deki gri çizgi) ikincisi TÜİK'in sadece Türkiye'nin güneydoğusuna yönelik yayınladığı verilerdir (sarı çizgi). Üçüncüsü, WFP ve Kızılay'ın saha çalışanlarının mültecilerin kartlarını kullandıkları kamp marketlerinden topladıkları verilerdir (mavi çizgi). Dördüncüsü ise yine WFP çalışanlarının kamplardaki veya kamp çevresindeki sözleşmeli olmayan marketlerden karşılaştırma amaçlı topladıkları verilerdir (turuncu çizgi).

Ülke çapında yüksek seyreden enflasyon kamp sakinlerinin alım gücünü olumsuz etkilemiştir. Ekim ayında yüzde 20, Kasım ayında ise yüzde 21 olarak ölçülen enflasyon Aralık ayında yüzde 36'ya çıkmıştır. Raporlama dönemi boyunca gıda enflasyonu yıllık enflasyonun üzerinde ölçülmüş ve Aralık ayında yüzde 44'le en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Bu sebeple gıda sepeti maliyeti tüm seviyelerde yükselmiştir (Şekil 1). Gıda sepeti maliyeti üç ay içerisinde yüzde 48 oranında artarak Eylül ayında 213 TL'tan Aralık ayında 315 TL'ya yükselmiştir. Gıda sepeti maliyetindeki yıllık artış ise yüzde 76 olarak kaydedilmiştir (Aralık 2020'de gıda sepeti maliyeti 179 TL'dır). E-kart programının sağladığı 120 TL'lık yardım miktarı gıda sepeti maliyetinin sadece yüzde 38'ini karşılamaya yetmektedir. Yardım miktarının gıda dışı ürünler için ayrılan yüzde 20'lik kısmı (24 TL) bu hesaplamaya dahil değildir.

Artışlara rağmen gıda sepeti maliyeti en düşük sözleşmeli marketlerde ölçülmüştür. Ulusal ve bölgesel düzeydeki ortalama maliyetin altında seyreden sözleşmeli olmayan marketlerdeki gıda sepeti maliyeti (324 TL) ilk kez güneydoğu ortalamasının üzerinde ölçülmüştür (316 TL). Gıda sepeti maliyeti yine en yüksek ulusal düzeyde ölçülmüştür (334 TL).

MONTHLY FOOD BASKET

Ürün	Miktar	Birim
Ekmek	7.5	Kg
Pirinç	3	Kg
Bulgur	1.5	Kg
Fasulye	1.5	Kg
Yumurta	30	adet
Yoğurt	1.5	Kg
Beyaz	1.5	Kg
Domates	0.9	Kg
Salatalık	0.9	Kg
Ayçiçek	0.75	Lt
Şeker	1.5	Kg
Tuz	0.15	Kg
Çay	0.15	Kg

ŞEKİL 1: GIDA SEPETİ MALİYETİ (TL), ARALIK 2020 – ARALIK 2021 ARASINDAKİ FİYAT DEĞİŞİMİ

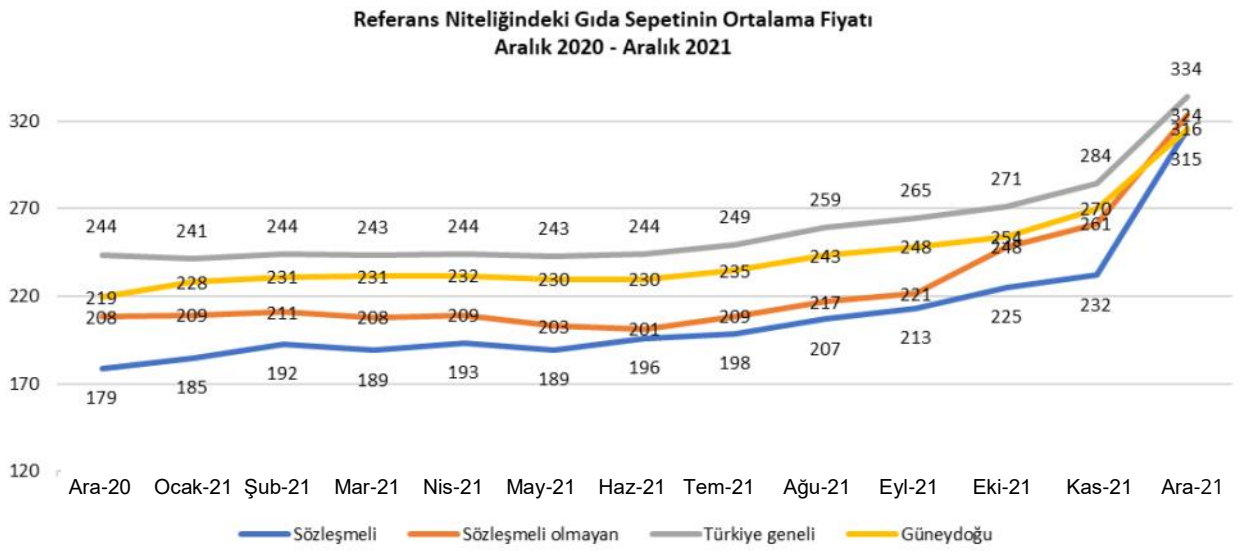

* TÜİK verileri, Türk nüfusunun tercihlerini yansıtan daha kaliteli ürün ve markalar temelinde toplanmaktadır: http://www.turkstat.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1014#. WFP'nin fiyat verileri mültecilerin seçtiği ürünler temelinde toplanmaktadır. Bunlar genellikle mevcut olan en ucuz ürünlerdir.

Şekil 2 kamplara göre sözleşmeli marketlerdeki gıda sepeti maliyeti değişikliklerini göstermektedir. Ekim ve Kasım aylarındaki artışların ardından Aralık ayında gıda sepeti maliyeti tüm kamp marketlerinde rekor seviyeye çıkmıştır. Kahramanmaraş kampında 332 TL'ya ulaşan gıda sepeti maliyeti Yayladağı kampında Eylül ayından bu yana yüzde 53 oranında artarak 327'ya yükselmiştir. Gıda sepeti maliyetinin en düşük ölçüldüğü Sarıçam kampında bile üç aylık artış yüzde 42'dir. En ucuz ve en pahalı kamp marketleri arasındaki fark da daha da büyüyerek Aralık ayında 25 TL'ya ulaşmıştır. Bu da yardım miktarının sağladığı desteğin tüm kamplarda aynı etkiyi yaratıp yaratmadığı konusunu gündeme getirmektedir.

ŞEKIL 2: TÜM KAMPLARDAKI SÖZLEŞMELI MARKETLERDE GIDA SEPETI MALIYETI (TL), ARALIK 2020 – 2021

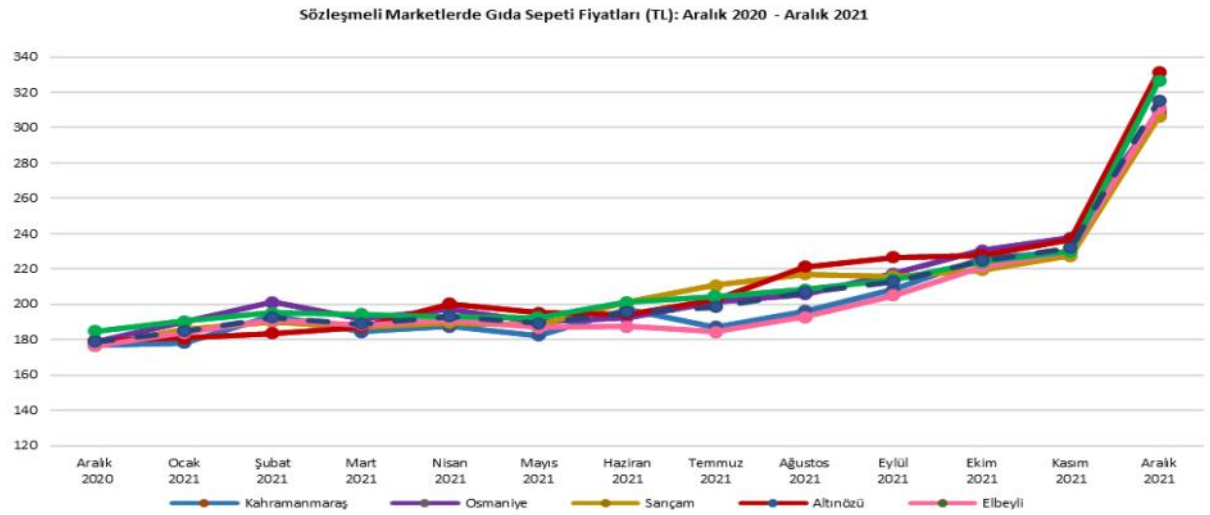

2. Yerinde İzleme

A. İdare/Yönetim

KAMPLARA DAIR GENEL DEĞERLENDIRME

Mart 2020'de COVID-19 salgınının başlamasından bu yana kampları yerinde ziyaret etmeye izin verilmediği için izleme çalışmaları telefonla veya Kızılay aracılığıyla yapılmaktadır. Aralık 2021 itibarıyla normalleşme süreci kapsamında WFP çalışanları kampları tekrar yerinde ziyaret etmeye başlamıştır. WFP ve Kızılay çalışanları Ç4 2021 boyunca kamplardaki koruma vakalarına uygun çözümler getirmek için kamp yönetimleriyle birlikte çalışmaya devam etmiştir. Bunun yanı sıra WFP çalışanları, yararlanıcıların yerinde ziyaretler sırasında dile getirdiği sorunları kamp yönetimlerinin dikkatine taşımıştır (örneğin, Sarıçam kampındaki elektrik kesintileri). Yetkililer çetin hava koşullarının altyapıya zarar verdiğini ifade etmiştir. Bu sebeple Aralık ayında yaklaşık 10 gün boyunca elektrik kullanımı 100 KW'la sınırlandırılmıştır. WFP bu sorunun çözümü için takipte kalacaktır.

Kış koşulları sebebiyle kamplardan ayrılan hanelerin sayısı düşük seyretse de Ç4 2021'de 21 hanenin Kahramanmaraş kampından ayrıldığı kaydedilmiştir. Bu hanelerin 17'si şehir merkezine, biri Konya'ya, biri Rize'ye, ikisi ise Kanada'ya yerleşmiştir. Son 6 ay içinde Kilis kampından ayrılan 53 haneden biri akrabalarına daha yakın olabilmek için Suriye'ye geri dönmüş, diğerleri ise arkadaş veya akrabalarının yaşadığı Kilis şehir merkezine ya da Gaziantep, Adana, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Malatya gibi komşu illere taşınmıştır. Bu ailelerin kamptan ayrılmalarındaki temel neden daha iyi iş imkanlarına sahip olabilmek ve çocuklarının geleceği için plan yapabilmektir.

Bazı kamp sakinleri kampların uyguladığı kısıtlamalar sebebiyle kamptan ayrılmayı düşündüklerini ifade etmektedir. Örneğin, kamplarda okula devam tüm çocuklar için zorunlu olduğundan, çocuklarını okula göndermek yerine çalıştırmak isteyen haneler kamplardan ayrılmak istemektedir. Diğer sebepler arasında kamplardaki konteynerlerin geniş aileler için yeterince büyük olmaması (bu durum özellikle hanedeki kız çocuklarının mahremiyetinin yeterince sağlanamamasına yol açmaktadır) ve hanelerin çamaşır makinesi gibi ev eşyalarını konteynerlerde kullanamaması sayılmaktadır. Aşılamanın gönüllülük esasına dayanmasına rağmen bazı yararlanıcılar aşılanmayan bireylerin kampa giriş çıkışlarda zorluk çektiğini belirtmektedir. SUY kriterlerini karşılayan haneler ise SUY yardım miktarının 155 TL olmasını cazip buldukları için kamptan ayrılmayı düşünmektedir. Yararlanıcılar, aynı zamanda, UNHCR'ın 2019'daki kamptan ayrılmayı teşvik programı gibi kamplardan ayrılacak

olanlara maddi yardım yapılacağına dair söylentilerin dolaştığını ifade etmektedir.

Kamplarda kalmayı seçenler ise kamptan ayrılmaları halinde kira, fatura ve sağlık masraflarını karşılayamayacaklarını belirtmektedir. Ayrıca, şu an alım gücü düştüğü için önceden Osmaniye kampında kalan bazı haneler kampa geri dönmek için başvurmuştur. Bayram için Suriye'ye giden kamp sakinleri de kamplara geri dönenler arasındadır.

COVID-19 TEDBİRLER

Kamplar COVID-19 tedbirlerini uygulamaya devam etmektedir. Ç4 2021'de kamplarda hiç pozitif vaka rapor edilmemiştir. Karantina için ayrılan konteynerler gerek olduğunda kullanılmak üzere hazır bekletilmektedir. Kamplarda aşılanma oranı yüksek seyretmektedir. Aşılanmayanlar kamplara giriş çıkışlarda sınırlamalara tabi tutulduğu için aşılanma oranı özellikle erkekler arasında yüksektir. Kamp dışındaki okullar gibi kamp içindeki okullar da yüz yüze eğitime devam etmektedir.

GEÇİM KAYNAKLARI FAALİYETLERİ

Yararlanıcılar alım güçlerindeki düşüşten endişe duyduklarını, yazın mevsimlik işlerde çalışarak biriktirdikleri paranın artan fiyatlar karşısında kendilerine yetmeyeceğini ifade etmektedir. Ek gelir elde etmek için geçim kaynakları fırsatlarına yönelmek istemektedirler. Kahramanmaraş kampında her gün ortalama 2500 kişi çalışmak veya iş aramak için kamp dışına çıkmaktadır. Çok az sayıda yararlanıcının zeytinliklerde çalışmaya gittiği Kilis kampında bu iş için günlük ödenen ücretin 70 ila 100 TL arasında olduğu rapor edilmektedir. Aralık 2021'de WFP çalışanları kamp sakinlerinin çalışma durumlarıyla ilgili bilgi edinmek için bir gelir elde etme anketi düzenlemiştir.

Bu anket esnasında bazı katılımcılar kendilerinin veya tanıdıkları diğer kamp sakinlerinin iş aradığını belirtmiştir. Bunun üzerine katılımcıların (11 hane) rızasıyla WFP onların irtibat bilgilerini ihtiyaç sahibi mülteci hanelere iş imkanı sağlayacağını açıklayan GOAL kuruluşuyla paylaşmıştır. WFP, ayrıca, SES Programı çerçevesinde Sarıçam'daki BİM marketle iletişime geçmiştir. Kampta yaşayan iki reyon görevlisi eğitimi katılımcısı Ekim ayında kamptaki markette uygulamalı eğitimlerine başlamıştır.

E-KART SORUNLARI

Ç4 2021'de e-kartlarla ilgili herhangi bir sorun kaydedilmemiştir.

AYNİ YARDIMLAR

Kasım ayında Kızılay ekipleri Kahramanmaraş kampındaki öğrencilere 236 kutu bisküvi dağıtmıştır. Yine Kahramanmaraş kampında Beyaz Eller Derneği ihtiyaç sahiplerine 10'u elektrikli olmak üzere 25 tekerlekli sandalye dağıtmıştır. Kamp yönetimleri bireysel bağışçılar ve kuruluşlar tarafından yapılan ayni yardımların son yıllarda önemli ölçüde azaldığını belirtmektedir.

B. Market kuralları, koşulları ve bakımı

Ç4 2021 itibarıyla kamp marketleri COVID-19 tedbirlerini uygulamaya devam etmektedir. Marketlerde maske takmak zorunludur ve içeriye aynı anda sınırlı sayıda müşteri alınmaktadır. Marketler raporlama döneminde genellikle çok kalabalık olmamıştır.

Marketlerin koşullarının iyi olduğu ve sözleşme yükümlülüklerini yerine getirdiği gözlemlenmiştir. Raporlama dönemi boyunca izlemeye tabi olan gıda ürünlerinin tümünün tüm kamplarda mevcut olduğu gözlenmiştir. 6 kampın tümündeki BİM marketlerin sözleşmelerinin yenilenme zamanı gelmiştir. Bu durum yararlanıcıların marketlere erişimini kısıtlamamaktadır.

C. Gıda mevcudiyeti

BİM market yöneticileri toz şeker, yağ ve un tedarikine ilişkin genel bir sıkıntı olduğunu, ancak BİM bu ürünleri çok çeşitli tedarikçilerden temin ettiği için şu an herhangi bir tedarik sorunu yaşanmadığını belirtmiştir. Ancak, marketler uzun vadede tedarik sorunu yaşanabileceğinden endişe etmektedir. Kamp dışı BİM şubelerinde olduğu gibi kamplardaki BİM marketlerde de müşteri başına iki tenekeden fazla yağ satılmamaktadır. Bir BİM yetkilisi ürünler bölgedeki şubelere dağıtılırken kamplardaki şubelere öncelik tanındığını, bunun sebebinin de yararlanıcıların e-kartlarını sadece bu şubelerde kullanabilmesi olduğunu ifade etmiştir.

D. Alım gücü

Yüksek seyreden enflasyon rakamları yararlanıcıların alım gücünün önemli ölçüde düşmesine sebep olmuştur. Kamp sakinleri aldıkları yardımdan ötürü minnettar olduklarını belirtmekle birlikte son üç ayda yardım miktarının temel ihtiyaçlarını karşılamalarına yetmediğiyle ilgili daha çok şikayette bulunmaktadır. Birçok yararlanıcı ve market çalışanı WFP/Kızılay çalışanlarına Ocak 2022'de yardım miktarının artıp artmayacağını veya bir ek ödemenin yapılıp yapılmayacağını sormuştur. Kış aylarında iş fırsatlarının kısıtlı olması sebebiyle bu dönemde ailelerini geçindirmek için ek gelir elde edebilen kamp sakinlerinin sayısı çok azdır.

3. Koruma ve Yönlendirmeler

Ç4 2021'de kamplarda koruma gereksinimi olan 192 vaka tespit edilmiş ve ilgili koruma kuruluşlarına yönlendirilmiştir. Vakalar izleme faaliyetleri sırasında WFP ekipleri tarafından tespit edilmiş veya kamptaki Kızılay ofisi ya da kamp yönetimi tarafından tespit edilip WFP'ye iletilmiştir. Vakaların %46'sı kadınlar, %54'ü ise erkekler tarafından gündeme getirilmiştir. Yönlendirmeler en çok Sarıçam kampından yapılmaktadır (%82). Ardından Kahramanmaraş, Elbeyli ve Altınözü kampları gelmektedir (Şekil 3). 192 vakanın yalnızca ikisi Kahramanmaraş kampında kalan Iraklılar tarafından gündeme getirilmiştir. Kalanı ise Suriyelilere ilişkindir.

Tıbbi ekipman/ilaç ihtiyacı ve sağlık hizmetlerine erişim hala yönlendirmelerde birinci ve ikinci sırada gelmektedir (Bu alanlarda sırasıyla 139 ve 25 vaka kaydedilmiştir). Üçüncü sırada ise İl Göç Müdürlüğü'nün müdahalesini gerektiren durumlar gelmektedir (Şekil 4).

Salgının başlangıcından beri kamplara giriş sınırlandırılmıştır. Buna rağmen WFP koruma vakalarını tespit edip yönlendirmeleri en iyi şekilde yapmayı sürdürmektedir. Ç4 2021'de üçü WFP saha ekipleri, diğer ikisi ise Kızılay çalışanları tarafından olmak üzere toplam beş koruma vakası tespit edilmiş ve koruma kuruluşlarına yönlendirilmiştir. IOM'e yönlendirilen bu vakaların tümü tıbbi ekipman/ilaç ihtiyacına ilişkindir. Vakaların ikisi başarıyla çözümlenmiştir. Kalanlar için ise süreç devam etmektedir.

ŞEKIL 3: Ç4 2021 ITIBARIYLA KAMPLARDAN YAPILAN YÖNLENDIRMELER

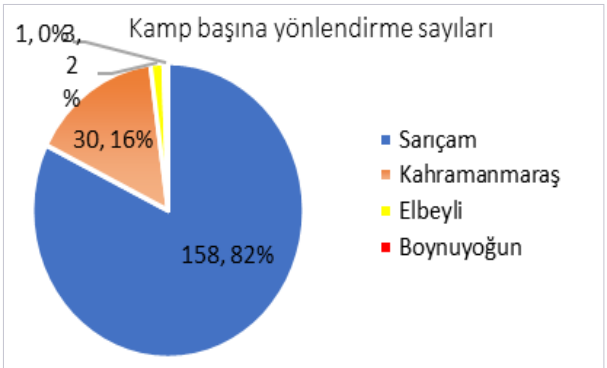

ŞEKIL 4: Ç4 2021 KONUYA GÖRE YÖNLENDIRME SAYILARI

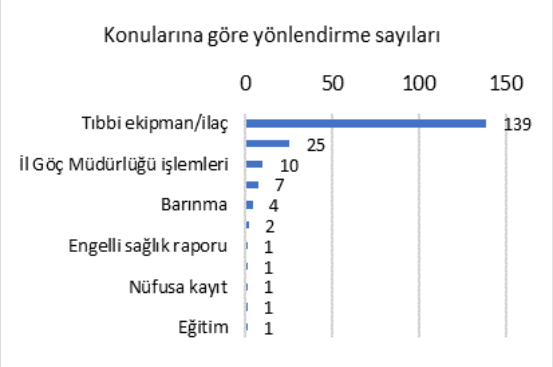

4. Etkilenen Nüfusa Karşı Hesap Verebilirlik (AAP)

A. 168 Çağrı Merkezi'ne Gelen Aramalar

Raporlama döneminde 168 Çağrı Merkezine 207 arama yapılmıştır. Bu rakam, çok yüksek sayıda aramanın kaydedildiği Ç3 2021 dönemi hariç bırakıldığında bile diğer dönemlere göre oldukça düşüktür. Bu durum programın sorunsuzca yürütülüyor olmasıyla bağlantılı olabilir, çünkü genellikle aramalar programda yeni bir uygulamanın yürürlüğe konduğu dönemlerde artmaktadır.

Aramaların çoğu Sarıçam kampından yapılmıştır (114). İkinci ve üçüncü sırada ise Elbeyli (38) ve Kahramanmaraş (27) kampları gelmektedir. En çok aramanın Sarıçam kampından yapılmış olması bu kampın boyut olarak en büyük olmasıyla bağlantılı olabilir.

2021 yılı boyunca olduğu gibi Ç4'te de arama yapan erkeklerin oranı (%65) kadınların oranından yüksektir (% 35). Bunun sebebi reisi erkek olan hanelerin sayısının daha yüksek olması olabilir, zira hane reisi diğer hane üyeleri adına da Çağrı Merkezi'yle iletişime geçmektedir.

Ç4 2021'deki aramaların %69'u yararlanıcıların hane bilgilerini güncellemek için yapılmıştır. Diğer konular arasında kartla ilgili yaşanan sıkıntılar (%18), bilgi talepleri (%12) ve şikayetler (%1) yer almaktadır.

2021 yılında yararlanıcılar en çok güncel bilgi alma amacıyla Çağrı Merkezi'ni aramıştır. Kamp sakinleri sistemde kayıtlı olan hane üyelerinin sayısının doğru olduğunu teyit edip hanenin hak sahibi olduğu yardım miktarını aldığından emin olmak istemiştir. Bu da kamp sakinlerinin kayıt doğrulama prosedürünün nasıl işlediğini bildiklerini göstermektedir, zira bu kayıtlar hanenin aldığı yardım

miktarına etki etmektedir.

Ç4 2021'de gelen bilgi taleplerinin çoğu önceden kampta kalan kişiler tarafından kampa geri kabul edilip edilemeyeceklerine ilişkin yapılmıştır. Diğer bilgi talepleri arasında, Sarıçam kampında elektrik kullanım kotasının arttırılması gibi ek yardım talepleri ve Osmaniye kampında gönderilen SMS'lerle ilgili daha ayrıntılı bilgi talepleri yer almaktadır. Osmaniye ve Yayladağı kamplarından program hak sahipliğinin yitirilme sebebine ilişkin aramalar yapılmış ve sebebin Türk vatandaşlığına geçilmesi olduğu iletilmiştir.

Çağrı Merkezi'nin kaydettiği şikayet sayısı Ç4 2021'de de azalmaya devam etmiştir. Kaydedilen iki şikayet aramasının ikisi de programla ilişkili değildir (Haneler bazı aile üyelerinin kamplara alınmamasıyla ilgili şikayette bulunmuştur). Raporlama döneminde herhangi bir hile/dolandırıcılık durumu rapor edilmemiştir.

ŞEKİL 5: Ç4 2021'DE KONU KATEGORILERINE GÖRE ARAMALAR

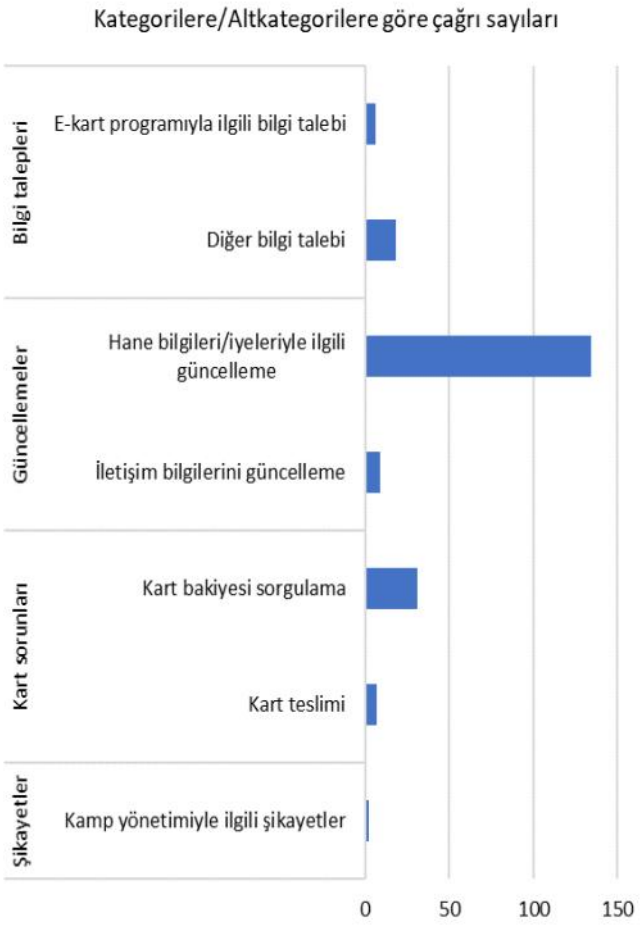

B. Dış erişim faaliyetleri

Raporlama döneminde kamp sakinlerine 127,756 SMS gönderilmiştir. SMS içeriklerini COVID-19 salgını hakkında bilgilendirmeler, yardımın yüklendiğine ilişkin bildirimler ve faal olmayan hesaplara ilişkin uyarılar oluşturmaktadır. Ayrıca yararlanıcılar Ç3 2021'de yeni getirilen Halkbank ATM'lerinden bakiye sorgulama ve PIN kodu değişikliği özelliklerine dair bilgilendirilmiştir. Sadece bu konuyla ilgili 8,117 SMS gönderilmiştir. Bir önceki çeyrekte yararlanıcıların bu konuda daha çok bilgilendirilmeye ihtiyaç duyduğu tespit edildiği için bu bilgiler kamp içerisinde de duyurulmuştur. Diğer SMS'leri şikayetin alındığına ilişkin teyit mesajları ve kampın dışında izin verilenden uzun süre kalınması veya hane reisinin vefatı sebebiyle kampta ikamet izninin iptal olmasına ilişkin bilgilendirme mesajları oluşturmaktadır.

Ç4 2021'de WFP'nin Sosyoekonomik Güçlendirme ve Sürdürülebilirlik (SES) Programıyla ilgili broşürler ve başvuru linki de Kızılay çalışanları ve kamp yönetimi tarafından kamp sakinlerine iletilmiştir. Bu çerçevede katılımcıların istihdam edebilirliğini arttırarak mülteci hanelerin kendi kendine yetebilir hale gelmesini amaçlayan bu geçim kaynakları programıyla ilgili bilgi paylaşılmıştır.

ŞEKIL 6: Ç4 2021'DE ONU KATEGORILERINE GÖRE SMS'LER

Konu kategorilerine göre SMS'ler – Ç4 2021	
Kategori	Gönderilen SMS sayısı
Faal olmayan hesap – geri alım	23,106
Faal olmayan hesap – uyarı	23,190
Yükleme	24,318
COVID-19 farkındalık arttırma – marketler	24,318
COVID-19 farkındalık arttırma	24,467
Hak sahipliği – banka şube bilgisi	83
ATM PIN kodu değişikliği / bakiye sorgulama	8,117
Uyuşmazlıklarla ilgili	157
Şikayetlerle ilgili	9
Toplam	127,765

DIŞERİŞİM ÖZETİ

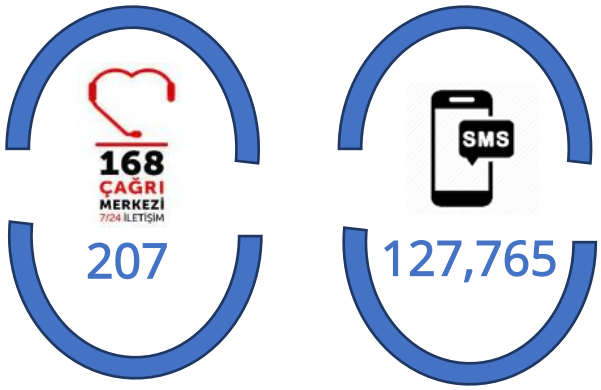

EK 1

Gıda sepeti, Türkiye'deki mültecilerin tüketim alışkanlıklarını yansıtan, besin değeri yüksek ve mümkün olan en ucuz fiyatlı ürünlerden oluşacak şekilde tasarlanmıştır. Gıda sepetini oluşturan ürünler Şekil 7'de gösterilmiştir. Gıda sepetinin toplam maliyetinde ekmeğin payı Eylül ayında %22'den Aralık ayında %24'e yükselmiştir. Bunun sebebi hem ürünün gıda sepetinde büyük miktarda bulunması hem de fiyatındaki artıştır. İkinci sırada peynir, ardından yumurta, pirinç, fasulye ve yağ gelmektedir.

ŞEKIL 7: GIDA SEPETINDEKI ÜRÜNLERIN YÜZDELERI VE GIDA SEPETININ TOPLAM MALIYETI

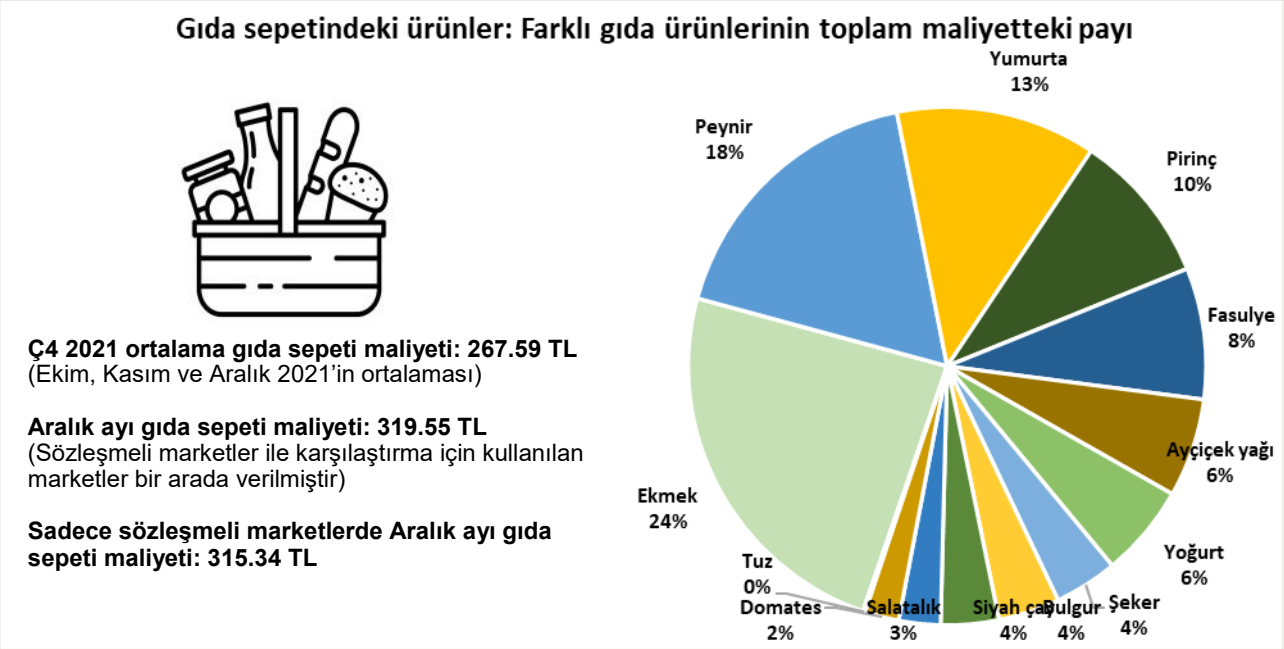

Şekil 8'de gıda sepetindeki tüm ürünlerin son 6 aylık fiyatları verilmiştir. Ekmek, yağ, yumurta ve peynir fiyatları önemli ölçüde artmıştır. Ekmeğin kilogram fiyatı Eylül ayında 6 TL'dan Aralık ayında 9.2 TL'ya yükselmiştir. Ekmek gıda sepetinde en büyük paya sahip olduğu için (7.5 kg) bu artış gıda sepeti maliyetini oldukça arttırmıştır. Çç 2021 içerisinde sözleşmeli marketlerde ayçiçek yağının litre fiyatı 15.6 TL'dan 25.8 TL'ya yükselmiştir. Benzer şekilde son beş aydır yaklaşık 28 TL olarak kaydedilen peynir fiyatı Aralık ayında 40.5 TL'ya çıkmıştır. İki üç aylık dönem arasında yumurtanın 30'luk koli fiyatı 10 TL'dan fazla artarak 39 TL'ya ulaşmıştır. Ç3 2021 ve Çç 2021 arasında şeker fiyatları kilogram başına 5 TL'dan 7 TL'ya yükselmiştir. Taze meyve sebze fiyatları ise iki katına çıkmıştır. Aynı dönemde siyah çayın fiyatı 23 TL artarak 89 TL'dan 112 TL'ya çıkmıştır.

ŞEKIL 8: WFP REFERANS NITELIĞINDEKI GIDA SEPETINDEKI ÜRÜNLERIN DEĞIŞKEN FIYAT TRENDLERI (TL/KG), SÖZLEŞMELI VE SÖZLEŞMELI OLMAYAN MARKETLER

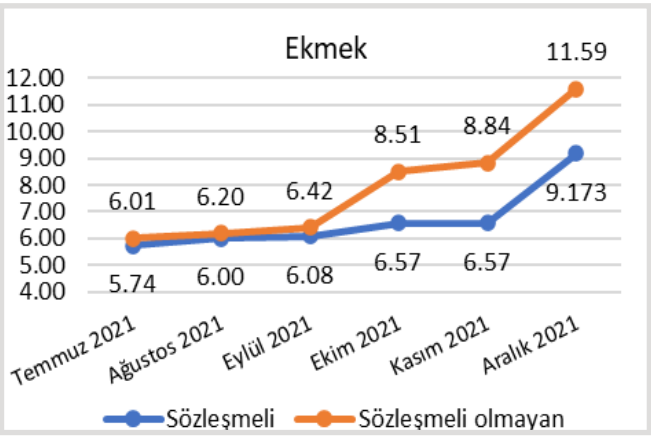

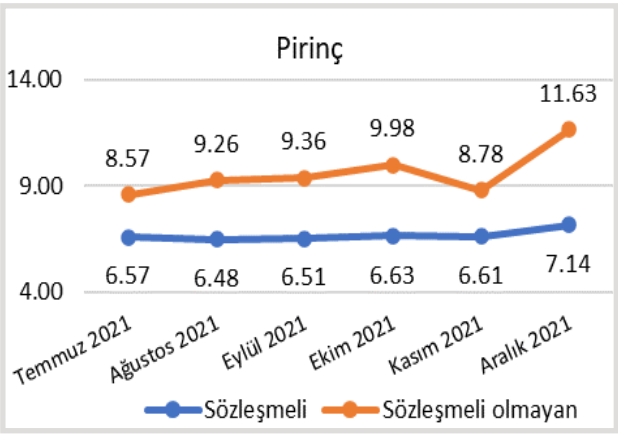

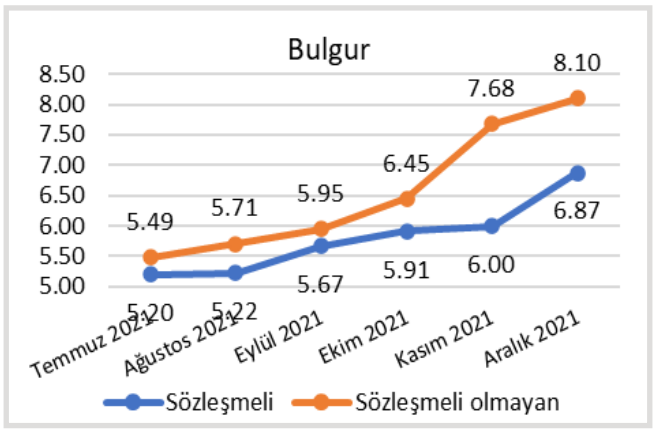
Bulgur
8.50
8.00
7.50
7.00
6.50
6.00
5.50
5.00
5.49
5.71
5.95
6.45
7.68
8.10
5.20
5.22
5.67
5.91
6.00
6.87
Temmuz 2021
Ağustos 2021
Eylül 2021
Ekim 2021
Kasım 2021
Aralık 2021
Sözleşmeli
Sözleşmeli olmayan

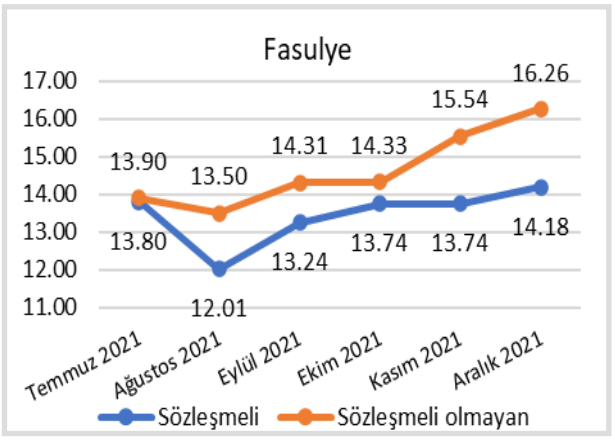
Fasulye
17.00
16.00
15.00
14.00
13.00
12.00
11.00
13.90
13.50
14.31
14.33
15.54
16.26
13.80
12.01
13.24
13.74
13.74
14.18
Temmuz 2021
Ağustos 2021
Eylül 2021
Ekim 2021
Kasım 2021
Aralık 2021
Sözleşmeli
Sözleşmeli olmayan

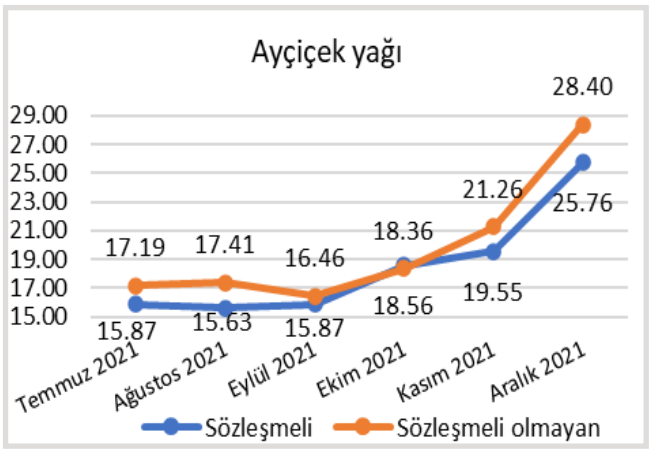
Ayçiçek yağı
29.00
27.00
25.00
23.00
21.00
19.00
17.00
15.00
17.19
17.41
16.46
18.36
21.26
28.40
15.87
15.63
15.87
18.56
19.55
25.76
Temmuz 2021
Ağustos 2021
Eylül 2021
Ekim 2021
Kasım 2021
Aralık 2021
Sözleşmeli
Sözleşmeli olmayan

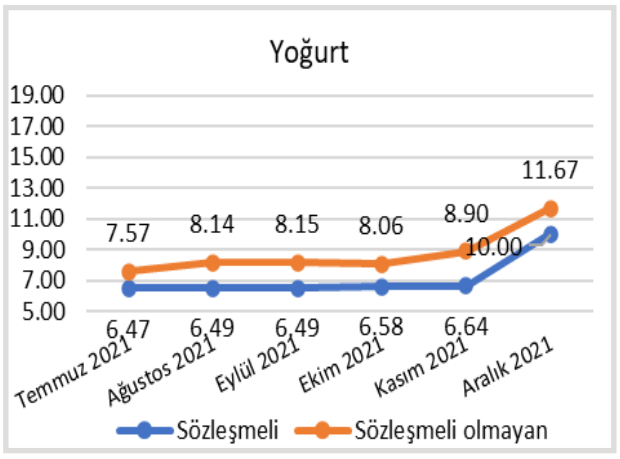
Yoğurt
19.00
17.00
15.00
13.00
11.00
9.00
7.00
5.00
7.57
8.14
8.15
8.06
8.90
11.67
10.00
6.47
6.49
6.49
6.58
6.64
Temmuz 2021
Ağustos 2021
Eylül 2021
Ekim 2021
Kasım 2021
Aralık 2021
Sözleşmeli
Sözleşmeli olmayan

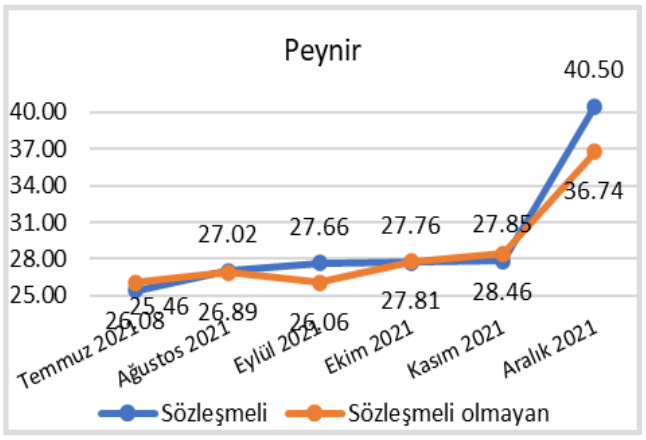
Peynir
40.00
37.00
34.00
31.00
28.00
25.00
25.46
27.02
27.66
27.76
27.85
40.50
36.74
26.08
26.89
26.06
27.81
28.46
Temmuz 2021
Ağustos 2021
Eylül 2021
Ekim 2021
Kasım 2021
Aralık 2021
Sözleşmeli
Sözleşmeli olmayan

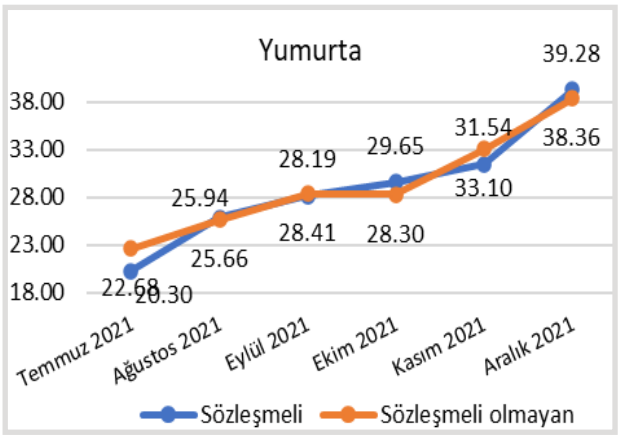
Yumurta
38.00
33.00
28.00
23.00
18.00
22.68
25.94
28.19
29.65
31.54
39.28
38.36
20.30
25.66
28.41
28.30
33.10
Temmuz 2021
Ağustos 2021
Eylül 2021
Ekim 2021
Kasım 2021
Aralık 2021
Sözleşmeli
Sözleşmeli olmayan

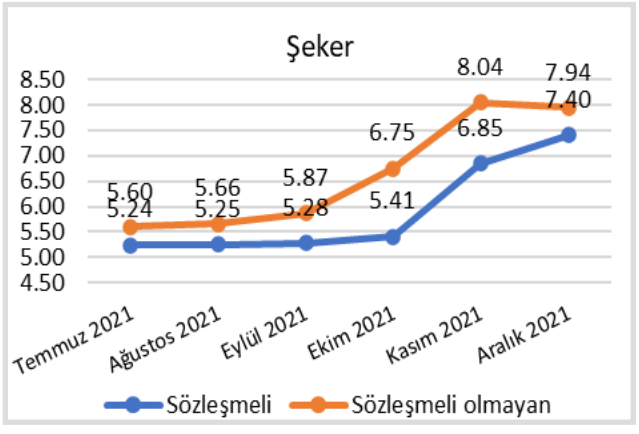
Şeker
8.50
8.00
7.50
7.00
6.50
6.00
5.50
5.00
4.50
5.60
5.66
5.87
6.75
8.04
7.94
5.24
5.25
5.28
5.41
6.85
7.40
Temmuz 2021
Ağustos 2021
Eylül 2021
Ekim 2021
Kasım 2021
Aralık 2021
Sözleşmeli
Sözleşmeli olmayan

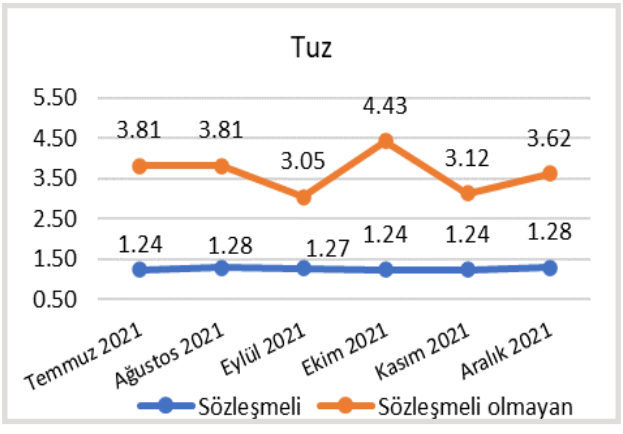
Tuz
5.50
4.50
3.50
2.50
1.50
0.50
3.81
3.81
3.05
4.43
3.12
3.62
1.24
1.28
1.27
1.24
1.24
1.28
Temmuz 2021
Ağustos 2021
Eylül 2021
Ekim 2021
Kasım 2021
Aralık 2021
Sözleşmeli
Sözleşmeli olmayan

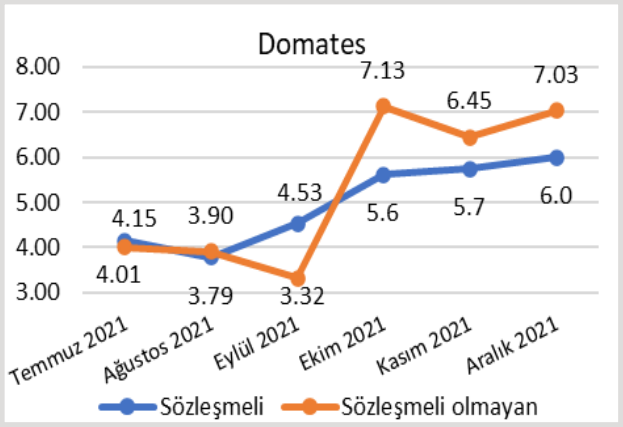

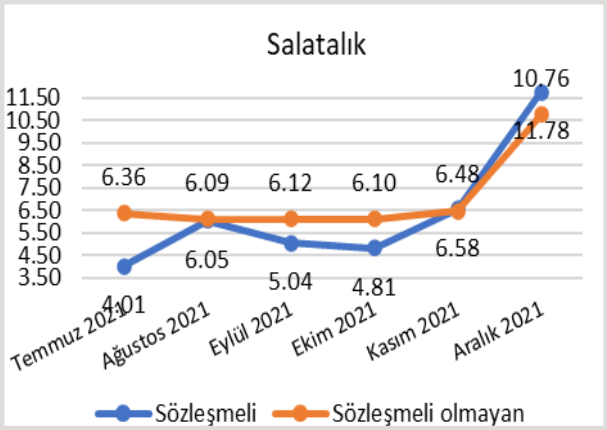

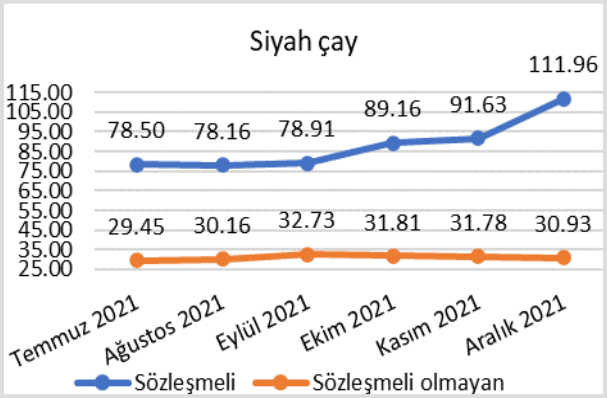

EK 2

WFP TRCO Camp Programme

43,655 yararlanıcı birey, **8,742** yararlanıcı hane

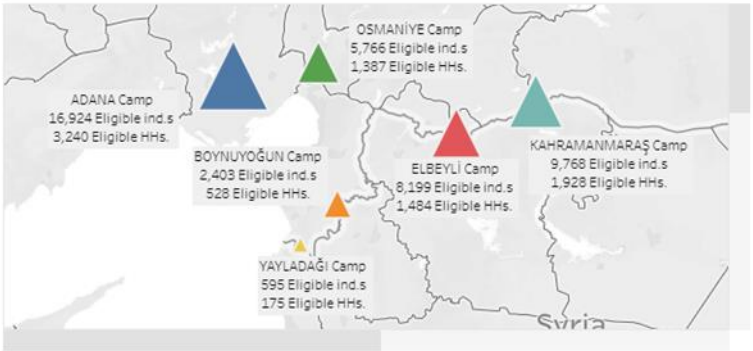

7 hanede 7 birey yardıma hak sahipliğini kaybetmiştir. Bunun sebebi hane reisinin yaşının 18'den küçük olması veya hane reisinin kamp dışında geçirilmesine izin verilen azami süreyi aşmasıdır.

Kamp programındaki değişiklikler

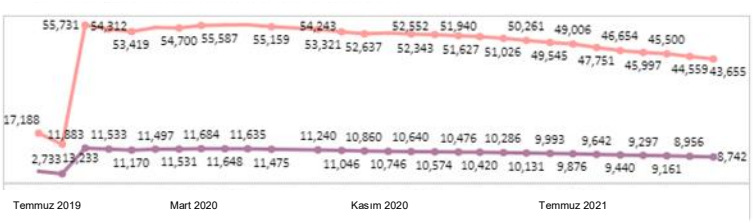

Yaş—Cinsiyet piramidi

World Food Programme (WFP) -
Dünya Gıda Programı
Rafet Canıtez Caddesi No: 107
Oran Şehri, 06450 Çankaya, Ankara, Türkiye
co.tur.m&e@wfp.org
wfp.org